

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit

Advertentien van acht regels en daar mede worden tegen / 1,75 geplaatst; meer dan acht regels 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 55 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

ZATURDAG, 22 MEI.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags, Vrijdags. Het abonnement voor 3 maanden is / 3,00; voor 6 maanden / 5,50; franco door het geheele Rijk. Adressen, Gellen, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

De hoofde van het PINKSTERFEEST, zal aanstaanden Dingsdag deze Courant niet verschijnen.

AMSTERDAM, 21 Mei.

De zitting onzer Kamers loopt dit jaar zoo vreedzaam af, als ware er in het land niets te doen, dat de belangstelling der natie of der partijen konde opwekken. Er is ook inderdaad buiten de graanwet niets voorstelbaar dan het-hudget, dat geschikt kon zijn, om de aandacht tot zich te roepen.

De geschiedenis van de graanwet is bekend. Wij weten niet, of ooit eenig vraagpunt, van zoo groot belang, met zoo groote slaauwheid is behandeld geworden. Zij is een kwestie, die overal gevoelig ingrijpen, en daarom de gewichtigste gevolgen hebben moet op de verschillende standen der maatschappij. Indien er dus eenige de minste gewektheid bestond bij de natie, zoude zij de drift van de hooge mate gaande, gemaakt hebben, vooral bij de laatste der levensmiddelen, die de bevolking op menige plaats heeft gedompeld in eene armoede, welke aan hongersnood grenst. Nogtans zij heeft de natie kalm gelaten; en wat ook moge zijn aangevend geworden, om de volksmenigten voor of tegen de graanwet op te wijzen; de noodkreten van het Handelsblad, zoo wel als het petitionnement der behoudsmannen, het is alles vruchteloos geweest, om eenige levendigheid onder het volk, hetzij voor of tegen de opheffing der graanwet, te veroorzaken. Men heeft zich bepaald bij een tamelijk onverschillig toezien naar de handelingen der Kamer, welke zijn uitgelopen op een vredesverdrag, geteekend op het terrein, waar men, ten strijde uitgerust, ver-gaderd stond.

Het budget moet nog voorkomen; daarmee zal waarschijnlijk de zitting worden gesloten.... Van de zijde der pers heeft de begrooing aanleiding gegeven tot aanmerkingen over gebreken in de verschillende ministerien opgemerkt, en de verbeteringen, die zij behoeven. Doch al die aanmerkingen liepen meestal over bijzonderheden van ondergeschikt belang, waarbij het woord grondwets-herziening tot stopwoord werd toegevoegd om een afkeurend votum te billijken. Van een nieuw denkbeeld, voor uitvoering vatbaar, om de administratie door vereenvoudiging minder kostbaar en te gelijk meer bedrijvig te maken, niet één woord. Daar zit toch de knoop van het op te lossen vraagstuk van een toekomstige en noodzakelijke bezuiniging. Evenmin vindt men nauwelijks iets aangestipt over het systeem van belastingen, dat den middelstand uitmergelt, de beste levenskrachten der natie verspilt en onvermijdelijk in den weg staat, en staat zal, zoo dikwerf men eenige verbetering in het land, onder welk opzigt dan ook, zal willen tot stand brengen. Al de accijnsen, drukkende op de eerste en noodzakelijkste behoeften van het volk, zijn meer verwerpelijk dan eenige belasting ter wereld. En zij, die de vrijheid van den graanhandel vergen, om het volk goedkoop brood te bezorgen, moesten weten, dat niets het volk meer drukt, en noodeloos drukt dan die cijnsen, welke de regering heft op hen, die niets hebben om zich te voeden, noch te kleeden, noch te warmen, noch te reinigen. Een inkomend regt op het graan is ten minste voordelig aan eenigen onder het volk, namelijk aan hen, die van den landbouw leven. Maar de belasting op de eerste levensbehoeften kan het volk niet dan schadelijk zijn en is alleen geschikt, om te wijken men de behoeften van hoonen noodruft laat betalen, de rijken en hunnen rijkdom ongeschonden te laten. Is een systeem van belasting dragelijk, waarin alles zoo is ingerigt, dat de behoeften tot onderhouden van den staat meer betalen dan de rijken? Is dat niet eene onrechtvaardigheid, al te schreeuwend, dan dat niet ledig belangloos, zieh daartegen behoude te verzetten?

Wie nu heeft zich verdienstelijk gemaakt, hetzij in hetzij buiten de kamer, met dat belastingstelsel te bestrijden? Wij kennen niemand.

Wat heeft de oppositie gedaan, bij de vaakster en meest voor de volksregten? Wat de heren Luzac, de Kempenaars, van Dam van Iselt en meer anderen, die de Grondwet willen hebben herzien, om de volksregten uit te breiden, en daaraan betere waarborgen te geven?

Wat heeft het volk aan politieke regten, die het niet uitoefent noch kan uitoefenen, en waarin het in alle geval geen belang stelt? Zal een ander verkiezingsstelsel het volk goedkooper brood verschaffen?

Het volk heeft in de eerste plaats behoefte om te leven. Als het verzekerd is van te kunnen bestaan en gemakkelijk te bestaan, dat het dan ga uitzien naar de wijze, waarop het politiek leven zal worden ingerigt. Men geve het volk eerst brood, alvorens men het politieke regten bezorge; waarvan het niet kan eten.

Is het derhalve wel te verwonderen, dat het volk van Nederland koud blijft bij al wat er in de kamers omgaat? Dat het onverschillig is jegens de regering en de oppositie? Noch de een, noch de andere doet iets voor haar. Gene waagt er alles aan, om den versleten inboedel van de staat-huishouding te behouden, en offert daaraan op de beste en laatste krachten van het volk. Deze zou den inboedel willen vernieuwen door den aankoop van eenige kostbare ameublementen, alleen geschikt om de heeren der oppositie in hunne eerzucht te dienen; maar met behoud van alles, wat het volk drukt en verarmt, ja tot den bedelstaf voert. Het is schoon! en vooral populair!

Neen, het volk heeft gelijk, dat het zich in zulken staat van zaken, van alle belangstelling onttrekt, en dat het evenzeer de oppositie verlaat, als het de mannen van het behoud minacht. Want beide zijn er gelijkelijk op uit, om van het volk te leven; indien er eenig verschil bestaat, dan is het, dat zij zich den buit betwisten.

Het ministerie Guizot staat nog, omdat er niemand in de oppositie is geweest, die het heeft durven omver stooten. Men kan daaruit de oppositie in Frankrijk leeren kennen. De onze is een schaduwbeeld van de Fransche.

De administratie der Fransche regering heeft in de laatste jaren de schandelijkste misbruiken bestendig en gewettigd, met verkwisting van onnoemelijke millioenen, die niets hebben tot stand gebracht. Indien de oppositie de regering op dat terrein aangreep, dan was eene verdeliging onmogelijk en de val onvermijdelijk. Maar zij wacht zich daarvan wel. Zij zoude de plaats willen innemen van den heer Guizot met de kans om de bestaande misbruiken te behouden, ten einde zich op hare beurt goed te doen aan de millioenen van de Fransche begrooing. Is het niet stichtend? Maar ziet ook de gevolgen van zulk systeem. De volksgeest is uitgedoofd, en aller begeerten zijn gevestigd op de schatkist om er van te leven. Indien er in de officiële wereld strijd bestaat, het is gelijk hier, om den buit.

Als men geen redelijken grond heeft, om met den gehaten tegenstander een eerlijken strijd aan te vangen, en men toch zoo gaarne met hem zou willen strijden, dan zal men zich in den aanvang daarover wrevelig en spijtig gevoelen; dat gevoel van wrevel en spijt zal men echter niet lang kunnen verkroppen; de strijdlust wordt onweersaanbaar, en onmagtig om dien te overmeesteren, neemt men de eerste de beste aanleiding te baat, die aanleiding zij nog zoo onredelijk! — om den tegenstander in het haar te vliegen! Strijden toch moet men; strijden toch zal men; — men zou barsten van spijt, zoo men zijne strijdlust niet eens hot vierde.

Wij durven niet zeggen, dat deze woorden den gramstorigen aanval van het Handelsblad in zijn laatste N^o. tegen ons psychologisch verklaren. Het zou niet wel van ons zijn, uit het duister aan het volle licht te brengen de onaangename gewaarwordingen, welke, naar ons van goede zijde verzekerd is, het bestaan van een katholiek dagblad in de Hoofdstad des Rijks aan meer dan eene dagblad-onderneming bezorgd heeft en nog bezorgt. Die gewaarwordingen worden in de stilte der afzondering ontvangen en in stilte lijdt men daaronder, en in stilte verzucht men naar eene gelegenheid om zich te wreken, en in stilte beraamt men de plannen daartoe; en het voegt, en nog onzijdig veel minder, het lust ons niet het geheim der stilte te verstoren. Wat niet tot het openbare leven behoort, blijve onaangeroerd.

Die gramstorige aanval van het Handelsblad tegen ons heeft intusschen al den schijn, alsof hij komt van eenen

kampvechter, die het niet langer kan dulden, dat zijne degen verroest in de schede, en die, zijne werkeloosheid moede, nu eens en vooral het besluit heeft genomen te vechten, al ware het ook tegen windmolens, al ware het ook tegen vliegen, al ware het ook tegen zijne eigene schim; strijden moet hij, strijden zal hij; — hij zou barsten van spijt, zoo hij langer zou lijden, dat men gestadig zijne deloyauteit ontmaskert, zonder zich op zijnen rustverstoorder te wreken!

Immers, zijn onze mededeelingen, betreffende den overgang tot het katholicisme van een opperhoofd der Chinezen op Banka, wel van dien aard, dat zij eene zoo hatelijke strijdvoering, als die van het Handelsblad, kunnen verklaren of regtvaardigen? Het is blijkbaar, de oorzaak zijner strijdvoering is elders te zoeken; onze mededeelingen, betreffende de genoemde bekeering, waren slechts eene gezochte aanleiding, om eens tegen ons zijn gal en venijn uit te spuwen. Hoe toch hebben wij ons gedragen ten aanzien van het berigt dier bekeering? De Diario di Roma deelde haar het eerste mede, en met vermelding der bron, waaraan wij deze tijding ontleenden, namen wij haar over in ons N^o. van 1 April. Ruim veertien dagen daarna ontkent het Journal de la Haye het uit de Diario di Roma door ons en andere dagbladen overgenomen berigt, of houdt het althans voor onnaauwkeurig, vermits er geen Sultan of opperhoofd van Banka is; en volstrekt onpartijdig als wij in deze zijn, geven wij in ons N^o. van 17 April de vertaling der door het Journal de la Haye gegevene bevestiging, met vermelding van het Haagsche Blad. Bijna eene maand later komt ons een brief van den zeer eew. Missionaris Benrie te Singapore, den man, door wiens tusschenkomst aan het Chinesche opperhoofd en diens gezin het aan het Handelsblad, natuurlijk! hinderlijke Sacrament des Doopsels werd toegediend, — die dus wel op zijn woord verdient geloofd te worden, — van dien Missionaris dan komt ons bijna eene maand later een brief onder de oogen, waarin hij zelf eenige teregtwijzingen geeft betreffende den naam van Sultan van Banka, door de Diario di Roma verkeerdelijk aan een Chinesch opperhoofd op Banka gegeven, maar waarin overigens al de bijzonderheden door het blad van Rome vermeld, nader worden bevestigd; en, vergezeld van de eenvoudige en natuurlijke aanmerking, dat alzoo door dit schrijven het eerste berigt bevestigd wordt — wat de hoofdzak betreft, het doopsel op Banka aan een man van grooten invloed toegediend — deelden wij dien brief mede in ons N^o. van 11 Mei.

Kan men nu van meerdere eerlijkheid en goede trouw doen blijken in het vermelden zijner Nieuwtijdingen? Ons dunkt, dat ons daaromtrent door lieden van gezond verstand niet het minste verwijt mogt gemaakt worden! Maar hartstogt springt over gezond verstand heen; en, na tien dagen onderzoeks, na tien dagen beraads, na tien dagen mogelijk van inwendigen strijd tusschen zijne rede en zijnen strijdlust, ontwaart het Handelsblad, dat het ons kan chicaneren op de uitdrukking van Chinesch opperhoofd, omdat... ja, omdat zulk een Chinesch opperhoofd eigentlijk en beter een chef van politie kan genoemd worden; en "niet gewanhoopt, niet getreurd!" galmt het Handelsblad uit; "aan ons de victorie! Die Tijden is een dit, en die Tijden is een dat; nu zullen wij tegen dat katholiek Blad ook eens kunnen losbranden; en brengen wij het maar eenmaal onder de verdenking van deloyauteit — eene verdenking, wier kwellingen wij kennen! — wat zullen wij dan een fraaj spel tegen dien hebben!"

De lezer, die lezen wil, bemerkt intusschen duidelijk, dat wij niet eerlijker hebben kunnen handelen, dan wij gedaan hebben.

Och of wij maar berigten mededeelden, als het volgende, te vinden in het Handelsblad van heden, wat zou dat Handelsblad ons een goed hart toedragen. "Uit Civita Vecchia, zegt het Handelsblad, wordt, dd. 20 April, aan de Berlinische Zeitung geschreven, dat er eene zamenzwering ontdekt geworden is, welke niets minder ten oogmerk had, dan den Paus om het leven te brengen. Men had de uitvoering van dit plan bepaald op de eerste plegtige dienst in de heilige week. De eigenlijke aanleggers van dit plan behoorden tot eene geestelijke

bride, welke de grootste middelen in haar bereik heeft, die zeer goed te gebruiken wreef. Na de ontdekking zoude de Paus *incognito* met een kardinaal en eene gewapende magt naar het klooster dier orde zijn gekomen, en daar, op staanden voet, gerigt gehouden hebben over de schuldigen. De prior is naar het gekkenhuis gebragt, de overigen zijn echter gebrandmerkt en naar een tucht-huis gezonden.

Niet waar, dat klinkt beter dan het berigt der bekeering van een Chineesch opperhoofd, of een Chineesch chef van politie, of van wien ook?

Wij lezen in het *Journal du Limbourg*:

„Naar wij vernemen, zal de provincie Limburg eendaags geropen worden om aan de Katholieke wereld een nieuwen prelaat te schenken: De zeer eerv. heer Vrancken, deken en pastoor te Sittard zou namelijk benoemd zijn tot bisschop in *partibus* en vicaris-apostoliek van Nederlands Indië, residentie te Batavia.

Deze tijding is ons als stellig zeker geworden door iemand, wien wij gelooven zeer goed onderrigt te zijn. Het is te hopen, dat de zeer eerv. heer Vrancken zijne voorwaarden zal weten te hedingen alvorens te vertrekken, en dat hij standvastig weigeren zal, zich onder de magt van den heer Rochussen te stellen. Neemt hij die voorzorg niet, dan kon hem ligt in de O. I. hetzelfde lot treffen als aan Mgr. Grooff is te beurt gevallen.

Reeds heeft men ons bekend gemaakt met het aantal en de namen der geestelijken, die Mgr. Vrancken naar den Oost zullen vergezellen. Wij stellen echter de vermelding hiervan uit, totdat wij hieromtrent volkomene zekerheid zullen verkregen hebben.

De processie op den feestdag van O. L. V. van Luxemburg, die jaarlijks zoo plegtig wordt gevierd, heeft ditmaal den 9 Mei, met een buitengewoon luister plaats gehad; drie prelaten woonden dien statigen optocht bij, t. w. Mgr. Laurent, vicaris-apostoliek van het groot-hertogdom, en de Hoogw. bisschoppen van Metz en van Trier, gevolgd door eene zeer talrijke priesterschaar, zoo van Duitsch Luxemburg als van de naburige landen.

Ook merkte men daarbij op de hooge ambtenaren, de corporatiën, de scholen, het athenaeum en het seminarie. Ontzaggelijk was de toevloed der geloovigen; er waren er van onderscheidene landstreken en velen waren van vijftien of twintig uren ver gekomen. Ook was de pracht thans bij het feest ten toon gespreid, allerschtterst, en in vele jaren is de stad Luxemburg geen getuige geweest van eene meer indrukwekkende plegtigheid. De beide vreemde prelaten waren tot schreijens toe bewogen wegens de godsvrucht en de eerbiedige stilte der ontelbare menigte, die dit schoone feest bijwoonde. Het volk van Luxemburg waardeert dagelijks al meer en meer de weldaden, die het van zijn geleerden en waar-digen bisschop, Mgr. Laurent ontvangt.

Men leest in den *Ani de la Religion* het volgende:

„Wij hebben ons onthouden van het overnemen van de tijdingen, die de meeste dagbladen hebben medegedeeld hangende den aftreding van den Cardinaal-secretaris van staat van Z. H. Pius IX en de van omstandigheden, die dat ontslag zouden hebben nitgelokt.

„Wij hebben alle reden, om ons over die omzigtigheid te verheugen. Wij vernemen namelijk uit eene zekere bron, dat, al wat men dienaangaande heeft verspreid, van allen grond ontbloot is. Mogt soms de Cardinaal Gizzi mithoofde van den ongunstigen staat zijner gezondheid, eenmaal aan den H. Vader het eenvoudig verlangen om af te treden hebben te kennen gegeven, het is echter zeker, dat Z. Em. nooit zijn ontslag heeft ingediend. Wij kunnen bovendien verzekeren, dat alle feiten, welke men wilde doen voorkomen als met de demissie van den Cardinaal Gizzi in verband te staan, t. w. eene handteekening, ontdekt of nagemaakt ter gelegenheid van de inhechtenisneming van een zekeren priester in de provincie Pesaro, en een gemis van overeenstemming met de hoofdamtaren der staatssecretarie, ten eenemal onwaar, en welligt door kwaadwilligen verzonnen en uitgestrooid zijn.

Wij kunnen het aangename berigt mededeelen, dat het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad het nuttig geoordeeld heeft, maatregelen te nemen, ten einde de mingevoede ingezetenen bij de bestaande duurte van de levensmiddelen eenige verligting te verzekeren. In eene heden gchouene buitengewone Raadsvergadering is, naar wij vernemen, besloten geworden, den prijs van het roggebrood op een matig standpunt terug te brengen en gedurende de twee eerstkomende maanden elke verdere rijzing tegen te houden.

Het roggebrood zal alzoo gedurende dit tijdperk aan geene hogere zetting onderworpen zijn, dan:

Zuiver Roggebrood van 75 lood, 14 c.	(blaus 16 c.)
„ „ „ 150 „ 28 „	(„ 32 „)
„ „ „ 300 „ 56 „	(„ 64 „)
„ „ „ 600 „ 112 „	(„ 129 „)

Aan de bakkers zal uit de stedelijke kas eene vergoeding tot dekking van hun overlijes worden uitgeteerd.

Voorzeker zullen onze mingevoede stadgenooten met dankbaarheid de zorg van het Bestuur, om in huone behoeften tegemoetkoming te verschaffen, erkennen, en daarvan doen blijken door mede te werken om verder de orde en rust te bewaren, die — dank zij den goeden geest en het gezond verstand onzes volks — tot nog toe hier ongestoord zijn gebleven. (Amst. Cour.)

Gisteren is alhier in het logement de *Munt* aanbestreel, het daarstellen der Hei- en Funderingswerken en het op-metselen der Funderings-Muren voor de nieuw te bouwen Kerk de *Ster*. Deze werken zijn aangenomen voor den prijs van f9797, door den Heer J. J. Usi, aannemer van publieke werken, te Amsterdam.

Eergister avond heeft, volgens aankondiging, in de groote zaal van het lokaal het *Odeon*, eene algemeene vergadering der Spaansche fondsenhouders plaats gehad; onder voorzitting van den heer Mr. L. Keijzer. Ook waren eenige belanghebbenden van Rotterdam en andere steden te dien einde herwaarts gekomen.

In die vergadering werd de heer Drucker, Lid-Secretaris van het Comité, verzocht, om verslag te doen, van zijne werkzaamheden en opmerkingen, gedurende een vijfmaandelijksch verblijf te Madrid en van hetgeen sedert zijne terugkomst, door dit Comité was verrigt.

De heer Drucker toonde het hooge belang aan, dat de fonsenhouders in Nederland hebben, aan de uitnoodiging van den Spaanschen minister van financiën gevolg te geven, door, zoo al niet eene meerledige commissie, dan ten minste eenen gedelegeerden naar Madrid te zenden, waartoe echter noodwendig de middelen aan het Comité moesten verschafft worden, zijnde aan zoodanige delegatie vrij aanzienlijke kosten verbonden.

Al dadelijk verklaarde daarop een der aanwezigen bereid te zijn, voor de somma van duizend gulden daartoe in te teekenen.

De voorzitter vervolgens het woord opnemende, stelde namens het Comité voor:

1°. Aan hetzelfde de bevoegdheid te verleenen, vacatures in het Comité aan te vullen of ook het aantal leden te vergrooten, door zich zoodanige leden toe te voegen, als hetzelve geschikt soude oordeelen, en tevens dat het Comité eene keuze had uitgebragt op den Heer J. W. Aikema, welk berigt door het publiek met toejuiching werd ontvangen.

2°. Werd voorgesteld om de benoodigde gelden bijeen te brengen door de uitsliffe van aandelen van bijdragen van honderd en van vijftig gulden, alsmede onderdeelen van dien, welke met een interest van 5 pCt. en eene jaarlijksche rente van veertig procenten premie zullen worden terug betaald, zoo het Comité te eeniger tijd door eene conversie van fondsen of op eenige andere wijze in het bezit der middelen mogt komen.

Ten slotte gaven eenige der aanwezigen, waaronder de heer W. H. Suringar, hun vertrouwen te kennen, dat de houders van Spaansche fondsen in Nederland het gunstige oogenblik niet zouden laten voorbijgaan zonder daarvan partij te trekken; waarna de vergadering werd gesloten.

Burgemeester en Wethouders der stad Vlaardingen hebben bekend gemaakt, dat de Stedelijke Raad, in aanmerking nemende de tegenwoordige tijdsomstandigheden, en den algemeenen druk daardoor ontstaan, besloten heeft, om in dit jaar de gewone jaarmarkt of kermis niet te houden, maar alleen de paardenmarkt, op Dingsdag den 22sten Junij.

Gelijke afkondiging is geschied door Burgemeester en Assessoren der gemeente Hellevoetsluis, ten aanzien der jaarmarkt of kermis, welke op Zondag den 27sten Junij aanstaanden aldaar invalt.

GOES, 19 Mei. Het bijzonder groeizaam weder oefent op alle veldvruchten deszelfs heilzamen invloed uit. In geene jaren deed zich de oogst te velde zoo gunstig voort. Het langdurige schrale voorjaar weder heeft de winter-vruchten in deszelfs groei getemperd en sterker en schatbaarder gemaakt; terwijl het tegenwoordige zachte weder, gepaard met malsche regens eene ongelooflijke groei te weeg brengen.

De winter gewassen Tarwe, Rogge en Garst staan dan ook nitmuntend en het Koolzaad is in vollen bloei, terwijl de Rogge in de aar staat en met weinige dagen bloeien zal. De zomer vruchten laten mede niets te wenschen over. De vroege aardappelen hebben in den grond goed gewerkt en zijn in de groei, terwijl de Fruitboomen allerwege als met bloesem overdekt zijn; onder Gods veeere zegen, laat zich in één woord van alles eenen bijzonderen goeden oogst verwachten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.
PARIJS, 19 Mei. Men zegt, dat de Prins van Joinville naar Parijs ontboden en vervangen zal worden door den heer de Mackau, aan wien men de middelen wil verschaffen om regten te verkrijgen op de waardigheid

van admiraal, welke sinds den dood van den Ipperré vakant is.

— Het gerucht liep dezen morgen aan het ministerie van buitenlandsche zaken, dat de heer de Montgweigerd had, het portefeuille van oorlog aan te nemen en dat die tijding gisteren was ontvangen per tele van Toulon.

— In de kamer der pairs van heden heeft zich bezig gehouden met het wets-ontwerp betreffende het koninklijk kapittel van St. Denis. De heer talis, rapporteur, bestreed eenige aangevoerde aankingen door den Heer Alton Shee en werd door beantwoord.

— Mgr. de aartsbischop Brunelli, buitengewoon zant van Z. H. Pius IX bij het hof van Spanje, is 14 te Marscille aangekomen. Z. Em. begeeft zich Malrid.

— Men leest in de *Gazette des Tribunaux* van 18: „Gisteren Zondag ten een uur, heeft de kamer Pasquier, benevens de pairs belast met de instructie op het paleis Luxemburg vereenigd. De Heer P. die II. Vrijdag gedurende drie uren was verhoord weest, is gisteren op nieuw vijf uren lang onderzocht geworden. Heden, voor de parlementaire zitting, de kamer der pairs, heeft de commissie als getuige gevraagd den Heer Teste, wiens verhoor, ten II uren gonnen, tot ten 2 ure namiddags heeft geduurd.

— Men meldt van Marscille den 10 Mei: „De oogst doet zich allergunstigst voor. In Opper-Languedoc en Nedder-Languedoc en Provence is de stand van graanbouw mede zeer bemoeidigend.

MADRID, 14 Mei. Men spreekt altijd van wijziging in het ministerie, en men zal vrij algemeen gelooven, dat de partij van Salama op die van Pacheco in het kabinet de overhand zal krijgen.

— Men leest in de *Heraldo*: „De generaal Coris gisteren van Madrid afgereisd, om zich te stellen het spits van het leger, waarover hem het bevel is gedragen. Men zegt, dat de laatste bevelen, gedeeld aan dien generaal, de orders bevatten, zijne strijdkrachten te Salamanca te verzamelen, al hij de nadere orders moet inwachten, die hem zoud worden toegezonden.

— *El Tiempo* zegt, naar laat van brieven van Salamanca van den 11 Mei, dat den vorigen dag, bataljons van Asturië, en een escadron artillerie de Hebrer verlaten, zich naar Alcañiz begeevende, aan de grenzen van Portugal. Het schijnt, dat troepen door den gouverneur van Zamora aan den Lavalet gevraagd waren. Das Antas vervolgde een jon van Dona Maria, dat naar Spanje terugweke; Portugesche soldaten, die zich op Spaansch grondgebied bevonden, zijn krijgsgevangen gemaakt en in hechten genomen. Men zegt, dat Das Antas die 80 soldaten terugvordert, onder bedreiging van ze met geweld komen hernemen. De gouverneur van Zamora heeft weigerd deze manschappen terug te geven, en de Salamanca vertrokken troepen zullen die weigering ondersteunen.

Het bevestigt zich, dat het eiland Madera zich van de junta heeft verklaard. Den 29 April, ten twee des morgens, werden de inwoners van Funchal eenkl uit hunnen slaap gewekt door het geraas van 4 stuk geschut, die ijtings door de straten werden getrokken onder geleide van soldaten van de 4de en 11de regimenten, die met luide kreten de constitutie van 18 verkondigden. De Kamer vergaderde terstond op paleis van den gouverneur, die weldra zijne demiss gaf, waarna het pronunciamiento, ten voordele van de junta, aan de troepen werd voorgelezen.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Mei. In de zitting van het huis der lords van eergisteren werd door graaf Winchelsea voorgesteld, om openbare graanschuren op te rigten. Daar werd voor de tweede maal gelezen de bill op de factorijen.

— In het huis der gemeenten werd beraadslaagd over de tweede lezing van den bill over de armbesturen.

— In de zitting van het huis der lords van gisteren werd in Committé beraadslaagd over den bill voor de dienst in het leger. De bill, tot ondersteuning der Irsche armen, werd voor de derde maal gelezen.

— In de zitting van het huis der gemeenten van gisteren werd door lord John Russell te kennen gegeven, dat de betrekking van lord-luitenant van Ierland, zo spoedig als mogelijk was, zou worden vervuld. Na eenige werkzaamheden, van weinig dadelijk belang, werd de zitting opgeheven.

— De *Globe* zegt stellig te weten, dat het Parlement omstreeks den 19 Junij, of niterlijk in de eerste dagen van Julij zal ontbonden worden.

— De markies van Palmella, president van het Portugesche kabinet, welks val den tegenwoordigen opstand heeft te weeg gebragt, is gisteren met zijne beide schoonzonen te Londen aangekomen.

Volgens de *Morning-Chronicle* zou graaf Clarendon tot lord-luitenant van Ierland benoemd worden.

De maatschappij *Tot Nut der Zeevaart* te Amsterdam, heeft aan den kapitein Roxby een zilveren beker aangeboden, als een blijk van erkentelijkheid voor de diensten, door hem bewezen in het redden der manschappen van het schip *Jan Hendrik*, op St. Pauls-rots gestrand. De beker is aan den consul-generaal der Nederlanden door de maatschappij toegezonden. De lord-commissarissen der schatkist hebben aan kapitein Roxby verlof gegeven tot aanneming van denzelfden.

De *Globe* geeft te verstaan, dat de bill betreffende het werken der kinderen in de fabrieken, aangenomen in het huis der gemeenten, in het huis der lords een tegenstand zal ontmoeten en dat dezelve ligtelijk een tweede lezing kon verworpen worden.

De dagbladen maken melding van onlusten, die in onderscheidene steden van Engeland zijn ontstaan. Inzonderheid heeft zulks plaats gehad te Taunton (graafschap Somerset), te Exeter en te Wadebridge (graafschap Cornwall). De woede van het gemeen was voornamelijk gericht tegen de graanhandelaars, pachtters, bakkers en vleeschhouwers. De pakhuizen werden geplunderd, vleesch werd door de oproerigen tot lagen prijs verkocht, en de bakkers werden genoodzaakt, het brood te de menigte toe te werpen.

DUBLIN, 17 Mei. Gisteren avond ten 11 ure, overleed alhier graaf Bessborough, lord-luitenant van Ierland. Hij was 66 jaren oud; de erfnaam zijner titels goederen, is zijn oudste zoon, burggraaf Duncannon, overleed 1787, toen de hertog van Rutland overleed, is tot lord-luitenant in het bestuur van Ierland overleden. Het gemeen zal deze gebeurtenis, hoezeer sinds lang verwacht, de gemoederen in Ierland diep treffen, daar de overleden steeds ijverig trachtte de rampen van dat land te lenigen.

Nieuwe wanordelijkheden zijn in Ierland in de maatschappen Clare en Limerick gepleegd. Te Enniscorthy en te Rathkeale werd het volk met de gewapende handgemeen, en van weerszijden had men gekwetsten, ja zelfs dooden te betreuen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 18 Mei. De *Preuss. Zeitung* van eergisteren bevat het verslag van de zitting der curie van die drie standen, dd. 12 dezer. In het begin der zitting is voorlezing gedaan van 's Konings antwoord op het verzoekschrift van onderscheidene afgevaardigden van het groot-hertogdom Posen, hetwelk de marschalk der curie gemeentelijk in het aan eene commissie te kunnen onderwerpen, als zijnde hetzelfde slechts van een provinciaal belang.

De koning heeft in zijn antwoord verklaard, dat de marschalk in deze omstandigheid niet alleen volgens de regt, maar ook overeenkomstig zijn pligt heeft gehandeld. Z. M. voegt er bij, dat hij het betreurt, dat het reglement der stonden-vergadering de beraadslaging over dit verzoekschrift niet gedoogt, maar de adressanten zamen zich regtstreeks tot Z. M. wenden, die belooft, dat de grieven, in hun verzoekschrift vervat, onderzocht, en indien zij gegrond zijn, hersteld zullen worden.

De kamer heeft vervolgens de discussie besloten over de verzoekschriften betreffende wijzigingen aan te brengen in het reglement van den algemeenen landdag.

De protestantsche dagbladen in Duitschland hebben ons lang gewag gemaakt van eene scheuring, die te Paderburg, in den schoot der protestantsche kerk; is voorgevallen.

Een predikant, met name Uhlich, (met wien wij onze lezers reeds hebben bekend gemaakt in ons nummer van den 11 Mei, jl.) heeft zich aan het hoofd der beweging geplaatst, welke zulk eene uitbreiding heeft gekregen, dat het gouvernement zich genoodzaakt heeft gezien tusschen de heiden te treden. Z. M. de koning heeft dus den minister van eeredienst, en openbaar onderwijs gelast, aan den predikant Uhlich eene zeer korte kabinetsorder mede te deelen, waarin hem wordt bekend gemaakt, dat het hem vergund wordt, om persoonlijk zijne leer te volbrengen, indien hem zulks goeddunkt, maar dat het hem voortaan wordt ontzegd, anderen daartoe over te halen voor het houden van predikatiën en openbare redevoeringen, of door het aanwenden van enige andere middelen, waardoor hij de gemoederen in beweging zou kunnen brengen.

LUCERN, 12 Mei. De Vorort heeft dezer dage aan de onderscheidene kantons een rondgaanden brief gezonden, bevattende de opgave van de te behandelen onderwerpen op den aanstaanden Landdag, benevens eene uitnodiging tot het mededeelen van instructiën. Ten opzichte van de kwestie der Jesuiten neemt de Vorort een volstrekt stilzwijgen in acht; en aangaande het katholiek verbond wijst zij terug op de vroeger door haar gedane stappen betreffende de krijgstoerusting der zeven verengde kantons. De brief doet overigens het voorstel voorzien tot eene omwerking of wijziging van het eedgenootschappelijk verbond.

ATHENE, 8 Mei. Het officieele dagblad van het Grieksch gouvernement bevat in zijn nummer van 5 Mei eene proclamatie aan het Grieksch volk, ondertekend door den ministerraad houdende de uiteenzetting der redenen, die het gouvernement hebben doen besluiten tot het ontbinden van de kamer. In dit zeer uitvoerig stuk verklaren de heer Colettis en zijne ambtgenooten, na een geschiedkundig overzicht der laatste zitting, dat zij, tengevolge van de stemming, waarbij hun eene meerderheid van slechts eene stem overbleef, voorzeker hun ontslag zouden hebben ingediend, indien zij niet zeker waren geweest van het bezit van het vertrouwen des Konings en van het volk, en zij zich niet bewust waren, hunnen pligt volbragt en de belangen van den troon en de natie behartigd te hebben. Zij onderwerpen zich dus in t het volst vertrouwen aan het oordeel des Grieksch volks.

Het schijnt, dat de Porte besloten heeft aan Griekenland en inzonderheid aan den handel van dat land allerlei belemmeringen in den weg te leggen. Griekenland is thans in denzelfden toestand, als waarin zich Egypte bevond in 1840. Het heeft voor zich de vriendschappelijke gezindheid van Frankrijk, maar tegen zich heeft het de vijandelijkheid van Turkye, gerugsteund door den onwil van alle andere mogendheden.

ITALIE.

ROME, 18 Mei. Ter gelegenheid van den feestdag van den H. Pius V, in dato 5 Mei, heeft Z. H. de dienst verrigt in de kerk van de H. Maria-de-Meerdere; alwaar het graf van dien heilige gevonden wordt.

Te gelijktijd werd in de overschoone kerk van de H. Maria-der-Engelen, eene plegtige muziekmis gevierd, waartoe de voornaamste *dilettanti* van Rome hunne talenten besteedden.

Den avond te voren was voor de aanzienlijke som van 8000 gulden brood aan de armen der stad uitgedeeld; en op den avond van den feestdag van den gelukzaligen voorganger van Pius IX, werd aan den geliefden Opperherder door het opgetogen volk van Rome op nieuw eene schitterende hulde met fakkellicht gebracht.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 Mei. Heden ten 11 ure is in de St. Gudula-kerk eene plegtige mis opgedragen, tot dankzegging voor het behoud van H. M., bij het vreeselijk ongeluk op den spoorweg te Ans.

Laatstleden Maandag, zijn te Gent hevige onlusten uitgebarsten, waarbij het gemeen in onderscheidene straten der stad een 40tal bakkerswinkels geplunderd heeft. De gewapende magt werd met steenworpen begroet, zoodat vele manschappen gekwetst zijn geraakt. Tegen middernacht waren de troepen nog op de been, maar de wanordelijkheden hadden opgehouden. De autoriteiten, op het raadhuis vergaderd, hebben toen eene strenge proclamatie uitgevaardigd tot handhaving van de goede orde. Deze werd den volgenden morgen aangeplakt. De zamenscholingen hebben zich Dingsdags herhaald doch de linietroepen en gendarmen hebben de moedwilligen weldra uiteen-gedreven. De pogingen om het werkvolk te noodzaken de spinfabrieken te verlaten zijn insgelijks met kracht verijdeld geworden. Dien dag is nog eene proclamatie uitgevaardigd, betreffende het sluiten der koffij- en bierhuizen, winkels en magazijnen, ten 6 ure des avonds.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

ONDERTROUWD (20 Mei): J. Mannoury, Hz. en F. M. Donker, — J. Petschi en C. J. Rooseboom.

GETROUWD (20 Mei): H. F. de Waal en J. B. Verweerd. — C. P. Manders en A. H. Kreeft. — R. A. C. Ziesenis en Antje Blokland. — G. C. Klooters en M. A. van der Beek.

BEVALLEN (19 Mei): J. C. Schuurman, geb. Wisdom, D. — J. C. E. Hüvett, geb. Tortiké, Z. — (20 Mei): M. B. A. Rive, geb. Fuchs, Z. — C. E. van der Roest van Hulsteyn, geb. Kiersch, Z.

OVERLEDEN (20 Mei): S. Fol, wed. J. W. Kirchner, 67 j. — (16 Mei): C. M. v. Peursum, wed. T. van der Kwast, 59 j. — G. L. Linse, geb. Palier, 28 j. — H. G. W. Berkemeijer, Z. 4 j. — H. Heinink, wed. C. Peters, 85 j. — (17 Mei): Thomas Stom, 52 j. — (20 Mei): F. F. Zaal, Z. 18 m.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 Mei.

Bij den opgegeven Aloop der Veiling van 19 Mei zijn de 549 doozen Smirna Vijgen tot f 12 a 12½ verkocht:

549 doozen Smirna Vijgen f 12 a 12½
305 matten Denia Rozijn 6 a 6½
152¼ kisten Muscadel Rozijn 18½ a 19
10 v. en 10 b. Spaansche Erwten 9 a 11
23 b. B. S. Tafelrijst 10½ a 13½
7 b. Piment 30 a 35
74/1 52/2 48/4 kisten Mucadel Vijgen 18 a 19½
De 50 matten Bourbon Nagelen werden tot 47 a 48 opgeh.

Nieuwe Anchovisch bedong f 20 a 25.

DELFT, 20 Mei. Heden zijn de prijzen der Boter alhier geweest als volgt: Versche Gras-boter f 38 a 40; Schreij-boter f 35 a 36.

Tarwe 125 a b. Pools. f 565; 133 a o. Rostocker f 585; 128 a n. Stettin f 550; 127 a n. Holst. f 540; 128 a n.

Anclamm. f 55; 151 a o. Rost f 560; 129 a b. Poolsche f 575; 119 a ger bonte dito f 510, in ent.; 128 a witb. Poolsche f 582, 85; 125 a b. dito f 575; 124 a o. Oostvriess. f 510; 121 a o. Rijn f 490, in cons.

Rogge 116, 117, 118, 119 a gedroogde f 400, 405, 410, 415; 118 a Pruische f 412; 118 a Odessa f 415.

Garst 115 a p. Deens. f 360; 106 a geringe dito f 300.

Koolzaad. Cromhorn 61 a; Deensch 58. Op 9 vaten Olie te leveren Dadelijk in Mei 65½; Sept. en Oct. 62½. Raapolie per 6/w. f 57; Vliegond 36; primo Mei ek. 35½; Sept 35½, 55; Oct. 35½; Nov. 35½, 35½; Dec. 35½. Lijnolie per 6/w. f 32½; Vliegond 31½, 31.

GOES, 19 Mei. De handel blijft hier weinig beteekenen. omdat de aanvoeren en voorraad zeer oubduidend zijn, en daardoor de omzet zich bijna uitsluitend tot de consumptie bepaalt. De prijzen zijn dan ook daard. or van weinig commerciële beteekenis, aangezien gebruikers bij weinig keuze, de eischen der landlieden moeten inwilligen. Tarwe gold f 20, f 19,50; Rogge f 17; Garst, waarvan alleen 15 mud zomter veil was, is tot f 10 afgedaan; Voerhaver f 6,50; Erwten en Boonen, zou mede koolzaad nominaal; Meekrappen slaauwer, doch met weinig verkoopers.

GRONINGEN, 18 Mei. Onze markt verkeerde heden in eene zeer slaauwe stemming, en hoezeer tot merklijk verlaagde prijzen werd aangeboden, zijn alleen aan hoog benoodigden enkele partijjes verkocht.

Tarwe f 1,50 per mud lager te noteren en tot die koersen nog bijna niets te plaatsen; 120 a 125 a oude roode f 14,40 a f 15; 125 a 129 a nieuwe roode f 15,25, 75 a f 16,00, 75; 120 a 123 a nieuwe witte f 14,75 f 15 a f 15,50, 75.

Rogge bij gerijven 100 ct. lager afgegeven, en tegen het afgaan werd nog te vergeefs tot deze koersen aangeboden; 116 a 118 a n. inlandsche f 14 a f 14,25; 117 a Koningsberger f 14,40 entrepot.

Boekweit nog al vrij belangrijk ter veil en alleen enkele partijjes aan consumptie 40 ct. lager afgegeven; 115 a 118 a gr. Zand f 10,40 a f 10,80; 116 a 120 a Veer f 10,20 a f 10,60.

Gerst mede zeer weinig begeerd, de Winter 50 ct. en de Zomer 20 a 30 cents lager verkocht; 105 a 107 a Winter f 9,50 a f 9,70; 99 a 103 a Zomer f 8,20 a f 8,60; 107 a 110 a Knobbe f 9,40 a f 9,80.

Haver met iets meerder aanvoer zeer lusteloos, de dikke 30 ct., de Witte Voer 20 ct., en de Zwaarte Voer 60 ct. verlaagd; 75,78,82 a 85 a dikke br. f 5, f 5,25, 25 f 6,15, 50 a f 6,70, 75; 75 a 78 a fijn friesche f 5,95 f 4 a f 6,15, 20 a f 6,25, 65 a 68 a witte voer f 4,30, 35 f 5,00, 05 a f 5,30, 25 a f 6,58 a 72 a zwarte f 4,40 f 4,70 a f 5.

Boonen ook minder vlieg te plaatsen, Paarde- f 12 a f 12,50, Duive- f 12,50 a f 15.

In Koolzaad is nog al iets tot vorige prijzen van f 12 a f 12,50 omgezet, een ordinaire partij Oostrijesche heeft f 12,25 opgebracht.

Gort een halve gulden verlaagd, Grove f 15 a f 16; Paik f 16 a f 16,50 en Paarl f 20 a f 21; Ramp-Offe f 54,50 a f 55.

Boter f 31 a f 32.

De staat onzer gewassen is de meest gunstige, die men zich kan voorstellen, en geeft het uitzicht op een rijk en vruchtbaar jaar, dat eenige klagen oplevert, zoodat op de zand- als kleigronden, en zoo er nog iets te klagen mogt zijn, zou het gezocht moeten worden in het al te weelderige van enkele vruchten.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	20 MEI.	gebl.	21 MEI.	geb.
NEDERL., Werkel. Sch. a 2½ pCt.	58½	58	58½	58½
Dito Dito	70½	70½	70½	70½
Dito Dito op resc.	70½	70½	70½	70½
Dito Dito	89½	89½	89½	89½
O. I. Leening	89½			
Amortis. Syndic.	4½			
Dito Dito	3½			
Handel-Maatschappij	4½	174½	174½	
Haarlemmermeer	5			
Aand. Rijn-Spoorweg	4½			
Aand. Holl. S. M.	4½			
BELGIE	4½			
Dito	2½			
Dito bij Rotschild	2½			
SPANJ., L. bij Ard. van 85 f	5	19½	19½	
Dito bij Dito onb. ct.	5	18½	18½	
Dito	3	37½	37½	
Dito Binnenl. a 6 m.	3	28½	28½	29½
Coupons Ardoin	15½	15½		
Passive	5½	5½		
Deferred				
Fransche Vlijgend	5½			
PORTUGAL, te Londen	3	36½	36½	
Dito Dito	4	36½	36½	
Dito Binnenl. a 1 Cento	5			
Rusl. Ob. H 1798 en 1846	5	105½	105½	105½
Dito Dito 1828 en 1829	5	104½	104½	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	97½	97½	
Dito bij Hope	4	88½	88½	88½
Dito bij Stieglitz en C.	5	88½	88½	
Cert. te Hamburg	5			
Inschrijving in Assignat.	6			
Cert. van Dito	6			
POLJN., Certific.	4			
Dito Aand. met Loten fl 300	f			
Dito Dito fl 500	142½			
AMERIKA, Phil. Bank	6 pCt.			
Dito	5			
Dito Bank-Actien				
Oostenrijk, Met. 5 pCt.	105, ½			
dito 2½ pCt.	53			
Napels, Cert. bij L. & B.	95½			
Peru 25; Venezuela 40½.				
Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolong. 3½, 4 pCt.				
Wissel-Disconto 4 pCt.				
ANTWERPEN, 19 Mei. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 a 1837 5 pCt. 100. Certific. 1844, 5 pCt. 96½.				

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35½; Zigt dito 35½; 2/m. Londen 12 00; Zigt Londen 12.20; 3/m. Lisbon. 42½; 3/m. Porto 43½; 2/m. Petersb. 1.90.

INGEZONDEN STUKKEN.

In zw. N°. 125 Jazen wij, dat Lord Morpeth, bij eene redevoering, gehouden ter gelegenheid der onderwijs- kwestie van het (Engelsch) gouvernement verlangt, dat het zich onthoude van aan de gevestigde Kerk het monopolie van het onderwijs toe te kennen, of zich, zelfs door eenige te onmiddellijke of regstreeksche tusschenkomst, in de opvoeding te mengen, ... zich vergewende met in het strijdperk eens regtvaardigen en loffelijken wedstrijs te treden, latende het veld ruim voor eene vrije mededinging. — In dat N^o. en in N°. 131, — zagen wij verder, en overwogen, hoe Diakenen der Nederditsche Hervormde Gemeente te Amsterdam, hunne Diakenie-Scholen belangrijk noemen, ook van wege der zelve leerwijze, bij welke niet alléén het algemeen Christelijk (gouvernementaal) maar ook het écht Protestantisch (bijzonder) beginsel (hunner Godsdienstige belijdenis) op den voorgrond staat, enz. Zoodat, en de Anglikaansche Protestanten in Groot-Brittanje, en de Hervormde Protestanten in Nederland, wraken, den te grooten invloed van Kerk en Staat, (als Bestuur maar één persoon nitmakende) met opvoeding en onderwijs, in eenen beperkten zin; maar integendeel aanprijzen, de vrije werking en de mededinging der onderwijzenden, volgens bijzondere belijdenis en zienwijze. Het zal niet overtollig geacht kunnen worden, te onderzoeken, al is het dan ook in vlugtige trekken geschetst, wat toch wel de Grondwet, in het vak van onderwijs, aan ons Bestuur ten pligt maakt: en dit gedaan hebbende, zullen wij van eenen onwraakbaren getuige vernemen, welke elders de uitkomsten zijn geweest eener vrije mededinging, en eens loffelijken wedstrijs.

De loffelijke en vrije mededinging des Lords, en de gepreze Diakenie-scholen der hervormde gemeente te A., gaan beide uit van het denkbeeld, dat bijzondere scholen door de wet zijn erkend. De toestand der beide rijken sluit dat denkbeeld noodwendig in; te meer, nu de wetgeving hetzelfde duidelijk vooruitzet, door aan de dissidenten in Engeland, aan de andere belijdenissen dan de Hervormde in Nederland, vrijheid van godsdienst te verzekeren. Want daaronder is de opvoeding der jeugd begrepen. Bij ons is die gelijkheid en vrijheid dan ook geproclameerd door de Grondwet: ik zeg niet *daargesteld*, maar luide verkondigd. *Daargesteld* was zij *de facto*, toen de beroerten der zestiende eeuw het bestuur ontwongen aan de bewindsmanen dier dagen; en zij werd zulks *de jure*, toen die der oude orde van zaken met de nieuwelingen overeenkomsten sloot, welke werden opgevolgd door de Unie van Utrecht, de pacificatie van Gend, enz. *In al die overeenkomsten is als erkend regt schriftelijk opgenomen de vrijheid van conscientie aan die van de nieuwe religie verkeerde, en door hen ook dengenen, die den Pays getrouw bleven, plegtig gewaarborgd. Onze Grondwet heeft derhalve geene gunst bewezen, maar een oud erkend regt andermaal plegtig en onherroepelijk verkondigd.* En dit kon ook niet anders; want dwaasheid en onregtvaardigheden in eene Grondwet te laschen, is der natie eenen zelfmoord doen begaan; zoodat de maatregelen van politie tirannisch tegen Lutheranen, Mennoniten en Pausgezinden genomen, door hen, die de vrijheid, welke zij zelve het eerst hadden ingeroepen, naderhand verloochenden, onmogelijk in de Grondwet van 1814 konden worden opgenomen. Bovendien hield ook de zin der Landzaten (1), ofschoon vereenigd onder een Vorst, zeer veel over tot het genot der vrijheden, welke de Amerikanen onder eene republiek genieten.

Wij gelooven daarom ook, dat de zin der Grondwet, zoo min als de geaardheid der Natie, de *vergelijkende examens* zoo verre kunnen laten gelden, als sommigen die willen drijven. Dit zoude voeren tot onzin. Laat ons b. v. eens vragen, of de drie artsen in het dorp waarvan wij spraken, niet ook zonden moeten zijn onderworpen aan een vergelijkend examen voor de Provinciale Geneeskundige Commissie, die et dan twee terug zond, en den gelukkige aanstelde, niet omdat de drie gemeenten ook niet de twee anderen noodig hadden, doch (want dit schijnt voor den onderwijzer de rede geweest te zijn) omdat die twee geldelijk elkander benadeelen zouden. Maar, zoude men dan ook, na afloop van een jaer, zowel de artsen als onderwijzers, niet moeten onderwerpen aan een nieuw vergelijkend examen met hen, die van de akademie en de normaal-scholen afkomen? Want, als de theorie altijd beter, altijd volmaakter wordt, mag dan de praktijk stilstaan als eene poel?

Laat ons van het al en overhemocijen en de groote eischen der logica afstappen, en eens overwegen, wat toch in Nederlandschen zin, kan worden verstaan door

(1) Op de met eene plaat versierde, gedrukte briefjes, ter oproeping van de schutters op hunne loopplaatsen, stond:
 Geweten vrij,
 Geen dwinglandij,
 Maar regt en vrijheid,
 Der burgren blijheid,
 Dat is de zaak,
 Waarvoor ik wank.

zorg voor, en toezigt over het onderwijs, door de Grondwet der Regering bevolen?

En dan vinden wij in ons nationaal gevoel, en in het gezond verstand, het antwoord, dat bijzonder de landinstellingen, waarvoor het rijk de penningen der schatkist moet aanwenden, en derhalve rekenplichtig is aan de ingezetenen, in goede orde moeten zijn, en met het buitenland gelijken tred houden; dat overigens keur van goede onderwijzers moet voorhanden zijn, voor bijzondere scholen, hetzij die hunne industrie aanwenden tot eigen onderhoud, hetzij ze worden aangesteld door Diakenen of armbesturen. Al wat met deze of dergelijke breede trekken in strijd is, is zulks ook niet de grondwet, en behoort te worden afgesneden als ongeoorloofd of overtollig. Daarentegen is het een regt, waarop niet te veel kan worden aangedrongen, dat van de leden der school-commissien, nagenoeg de helft Katholijken zijn.

Ook behooren de gemeentebesturen niet te veel te worden gedwarsboord in de aanstelling door de autoriteit, van onderwijzers, die denzelven aangenaam zijn: zoo niet (men kan voorbeelden aanwijzen van meesters, die aan den drank, of onbekwaam, of zedeloos zijn) dan blijven de kinderen te huis, en lijden de gemeenten. Ambachtsheeren of polderbesturen schijnen in geene aanmerking te moeten komen. Waren hunne regten niet als feodaal afgeschaff, men zoude ze als hoogst schadelijk behooren te vernietigen, ten ware het bestuur eener burgerlijke gemeente zich met hen vereenigde.

Bijzondere scholen, naar de behoefte der belijdenissen, mits geleid door onderwijzers, die den vereischten graad hebben, moeten, als overeenkomende met den midde geest der Grondwet, en bevorderende het onderwijs, den ingezetenen van Nederland niet worden onthouden. Vooral moeten de Diakenie- of armscholen steeds worden beschouwd, als in de oogen der Nederlanders een kostbaar kleinood te zijn, voor welks glans armbesturen en regenten, naar pligt en geweten, waken.

Ziedaar eenige weinige trekken van hetgeen regt en gezond verstand voor Nederland eischen. Voor de uitwerking en volmaking des tafereels, bekwaamere pennen inroepende, zullen wij, ten slotte, de woorden gaan vernemen, met welke een man, die noch de academie zal afvallen, noch de geestelijkheid vleien, de heer Villemain, minister voor het publiek onderwijs in Frankrijk, de vruchten eener milde mededinging kenbaar maakt. Zie de geheele redevoering, onder anderen, in het *Journal historique et littéraire*, 92 Livr. 1 Dec. 1845, p. 296.

Placés dans les communes, soit comme instituteurs privés, soit comme instituteurs publics, (ces Frères) sont soumis au droit commun, obligés de soutenir comme tous les autres aspirans, des examens publics: ... pour exercer, ... il faut qu'ils soient comme tous les autres instituteurs communaux, présentés par le conseil municipal.

(Ces associations) ont jugé qu'elles avoient de grands efforts à faire pour soutenir la concurrence, (et) se sont mis en état de suivre de bonnes méthodes d'enseignement... leurs écoles furent généralement très-fréquentées. Le gouvernement s'est fait un devoir de soutenir les efforts de ces instituteurs... leur développement est à peine égal aux besoins du service public. Il en résulte une émulation utile; et c'est presque toujours à côté des Ecoles des Frères, que se trouvent les Ecoles de Laïques le mieux tenues, et les instituteurs les plus zélés et les plus irréprochables.

Zoodanige getuigenissen kan men niet commentariëren, zonder het gezond verstand zijner lezers te beledigen. Mogt ook dit rijk steeds voortgaan op den weg van vrije mededinging, gebiedend gevorderd door het verschil der godsdienstige belijdenissen, den verstandigen vrijheidszin der natie, en het waarachtig belang der wetenschap, die door de weike koestering achteruit zal gaan, maar in den wedstrijd immer meerdere levenskraacht erlangen. O, dan zou de regtvaardigheid steeds meer in toepassing gebracht worden en een ieder stemmen tot die heilige en dat vertronwen, Vorst en volk waardig, welke zoo heilzaam zijn voor het algemeen belang des vaderlands!

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HEDEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT,

Op Dinsdag 28 Mei, 's avonds ten vijf ure.

Een Huis en Erve (Bierbrouwerij) Lijnbaan-gracht bij de Weteringstraat, No. 440.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot onze groote droefheid, na voorzien te zijn van de H. H. Sakramenten der stervenden, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder HELENA HEININK, Wed. van CORNELIUS PETERS, in den ouderdom van bijna 86 jaren.

Amsterdam, W. F. EICHHOLTZ.

16 Mei 1847. C. J. EICHHOLTZ PETERS.

De Wed. H. H. PETERS GALESLOOT.

JACOB NOORDHOORN, C. A. Zoon, CORNE GERARDUS HINSBEECK, JOHs. HENRICs. FR CISCUS SCHMEDDING, JOHANNES LINGEMAN, COB DIRK CREMERS, MATHEUS WACHTELS, MUEL VOUTE, JULIAAN ANTOON HEINTZ, JEAN ANTOINE JOOSTEN, ROBERT VOUTE, J. RIAAN HOGGUER, C. Zoon, NICOLAAS FIKKEN, JOAN FREDERIK GEBHARD, Makelaars, als lasthebbers van hunne Meesters, presenteren, aan Meestbiedenden te Verkoopen:

CIRCA

60 VATEN EN 400 BALEN

SURINAAMSCH E KOFFIJ.

En dat bij Kavelingen zoo als die genummerd zullen De Verkoopning zal geschieden op Donderdag 27sten Mei 1847, des Namiddags ten HALF EEN U ten huize van A. VAN ES, in den Brakken Gro in de Nes.

Iemand nader onderrigt begeerende; spreke met de gemelde Makelaars.

P. J. ALKENS, C. A. DE WIT, J. A. HAA H. SEIJLMANS, S. L. JACOBSON, H. VEMER, G. RING, C. DE BOSSON en P. H. C. DE WIT, Makel zullen op Donderdag den 27sten Mei 1847, des A ten Zeven Ure, ten Huize van A. VAN ES, in den ken Grond, in de Nes, Verkoopen: Eene Partij van

252 Vaten SURINAAMSCH E SUIKER

Nu eerst uit Zee gekomen en gelost, en dat bij Kavelingen, zoo als die genummerd zullen zijn; liggende nader bij Notitie zal worden aangewezen.

H. J. VAN OGTRIP, Makelaar, zal op M dag den 31 Mei 1847; des avonds na vijf in het O. Z. Heeren Logement, ten overs van den Notaris J. P. VAN VIANEN, verkoopen:

Een extra hecht, sterk en welbortimmerd KOC MANS-WINKELHUIS EN ERVE, waarin jaren eene Lampenmakers-Affaire is en thans nog uitgeoefend, staande en gelegen binnen deze stad, in Vijzelstraat, tusschen de Heerengracht en de Regal dwarsstraat, in Wijk 58, Neer. N°. 4626, N^o. Breder bij Billethen omschreven.

De Bewijzen van Eigendom en Veilconditien zijn dagen bevorens te zien, ten kantore van gemidentariss, op den Singel, bij de Latijnsche Scholen.

Door vertrek naar elders, zag zich gaarne gepl EEN MEISJE van de R. C. Godsdienst, on jaren, bij een Pastoor of fatsoenlijk huishouden, ervaaren in het koken, geschikt voor de wasch te handelen, alsmede in naaien, stoppen en masen ook zeer geschikt om met kinderen om te gaan. V zien van voldoende getuigschriften; — Hierop ien reflecterende, gelieve zich te vervoegen, of br franco, onder Lett. Z. A. bij den Boekdrukker J. VAN DIEREN, te Grave.

Door J. G. MEIJER, te Arnhem, is uitgegeve bij de meeste Boekhandelaren verkrijgbaar, de navol

GESCHENKJES,

BIJ GELEGENHEID DER EERSTE H. COMMUNIE

I. GEESTELIJKE HERINNERINGEN OPWEKKINGEN VOOR JONGELIEN EN JONGE DOCHTERS, 2e verderde uitgave (48 pag.) versierd triet een plaatje gedachtenis aan de eerste H. Communie, met de ruimte tot invulling van naam, enz. Kerkelijk gekeurd. Prijs f 0.25, netjes gecartonneerd f 0.40

De inhoud van dit werkje is aldus verdeeld: Her ringen aan het tijdstip der eerste H. Communie Opwekkingen tot vroegtijdige godvreeszonheid, eene voorzigtige keuze van vrienden, — tot ke heid, — waarschiwing tegen de onzuiverheit opwekkingen om zich vroegtijdig aan innerlijk en kwellingen te gewennen. — tot een goddeli en bescheiden gedrag, — tot een goed gedrag de ouders, — tot een goed godfrag voor die jeugdige jaren als leerling of als dienstdoen doorbrengen, — en eindelijk opwekkingen tot dikwijls en waardig ontvangen van het H. Sak des Altaars.

II. GEBEDEN EN GEZANGEN, bij geheid der eerste H. Communie. Prijs (bij getallen van 50—100 tot mindere prijzen.)

Deze gebeden en gezangen, zijn voor ondertoe kombenten reeds ingevoerd, ten einde bij de tige gelegenheid, door de gezamenlijke kinderen on na de H. Communie, gebeden en gezang worden.

III. PLAATJES ter gedachtenis der eerste H. manie, met de noodige ruimte tot invulling van men, plaats, enzi, zwart met goud gebronsd, 100 stuks f 4.00. — Zwart (zonder goud) 100 stuks f 2.00.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en